

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-4-78
Karar Sayısı : 06-41/507-132
Karar Tarihi : 7.6.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Serpil YANIK, Evren SESLİ

C. ŞİKAYET EDEN : Ayşegül ŞENARSLAN
Bestekar Sk. No:40/6 Kavaklıdere/Ankara

D. ŞİKAYET EDİLEN: - Barakuda Dalış Merkezi
Hükümet Cd. No: 6 Kaş
- Kaş Explorers Dalış Merkezi
Küçükçakıl Mh. Nur Otel Asma Katı Kaş
- Kaş Diving
Küçükçakıl Mh. No: 14 Kaş
- Nautilus Dalış Merkezi
Likya Cd. No:1/a Kaş
- Archipel Dalış Merkezi
Uzun Çarşı No:15 Kaş
- Sirene Dalış Merkezi
Doğruyol Cd. No: 35 Kaş
- Mavi Diving
Küçükçakıl Mh. Kaş
- Bougain Ville Dalış Merkezi
İbrahim Serin Cd. No: 10 Kaş
- Likya Dalış Merkezi
Lykia Oteli Kaş
- Apollo Dalış Merkezi
Hükümet Cd. No: 25 Kaş
- Pashan Diving
Elmalı Cd. No: 42/a Kaş
- Sun Diving
Hastane Cd. Kaş
- C & C Dalış Merkezi
Akbel Mh. Kalkan

- Island Divers Dalış Merkezi
Ramos Otel Pirat Dükkanları No: 2 H Kalkan

E. DOSYA KONUSU: Dalış turizmi alanında faaliyet gösteren Kaş yöresindeki ticari işletmelerin ortak fiyat belirlemek suretiyle rekabeti bozdukları iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde, Kaş yöresinde dalış turizmi alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin yıllardır ortak bir fiyat politikası benimsedikleri ve dalış merkezlerinin aralarındaki birlikteliği işbirliği olarak niteledikleri ifade edilerek, dalış merkezlerinin rekabeti kısıtlayıcı söz konusu eylemlerine son vermesine yönelik gereken incelemenin yapılması talep edilmektedir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 8.5.2006 tarih, 2817 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 9.5.2006 tarih, 2006-4-78/ İİ-06-S.Y. sayılı İlk İnceleme Raporu 25.5.2006 tarih, REK.0.08.00.00-110/127 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda; Kaş'taki dalış merkezlerinin incelemeye konu faaliyetlerine yönelik olarak önaraştırma yapılmasının yerinde olacağı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

60 Şikayet konusu çerçevesinde, ilgili ürün pazarı, " dalış hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikayet başvurusu kapsamında yer alan teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri yer dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar, " Antalya ili Kaş ilçesi" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

70 Şikâyet dilekçesi ekinde yer alan ve Kaş'taki bir dalış merkezinin sahibi tarafından, bu dalış merkezi ile bir süre önce grup dalışı için anlaşma yaptıkları anlaşılan ODTÜ Sualtı Sporları Topluluğu üyesi Necati Mert ÇIPLAK'a gönderilmiş bir elektronik posta iletilinde; *"Geçen gün Kaş'taki dalış merkezleri bir vesileyle toplanmıştık. Üniversite topluluklarına ve İst.-Ankara'dan gelen gruplara verilen düşük fiyatlar gündeme geldi. Bu konuda herkesin derdi varmış. Bu gruplara verilen düşük fiyatlara bir son vermemiz gerektiği konuşuldu ve grup için dalış başı minimum 30 YTL'de karar kılındı. Bu durumda size verdiğimiz dalış başı 20 YTL, bu kuralın altında kalıyor ve biz bunu etik açıdan doğru bulmuyoruz. Çok üzülerek, grubunuzu kabul edemeyeceğimizi söylemek istiyorum. Fethiye ve Bodrum'da daha iyi fiyatlara dabilirsiniz."* denilmektedir.

80 Bir diğer iletide ise; *"Ortak fiyat politikasının 19 Mayıs gruplarına da uygulanması kararı alındı...Bir dalış okulu size 22 YTL, diğeri 25 YTL vermişse diyelim ki, onlara hayır dediğinizde bir dalış okulunun bütün bu fiyatlardan düşük verdiği de ortaya çıkıyor. Yani sizin Kaş'ta dalış başı ne kadar ödeyeceğiniz, diğerlerine hayır dediğiniz (veya aramadığınız) anda belli...Bunu Marmaris, Fethiye, Bodrum'da yapsanız hiçbir sorun yaşamazdınız. Oralarda dalış okulları bizim kadar birlik değil. Kaş'taki bizim*

saygı duyduğumuz ağabeylerimiz bu konuya bu kadar ciddiyetle yaklaşırken, biz Kaş'taki bazı dalış okullarının düştüğü kötü duruma düşmek ve bu insanları kaybetmek istemiyoruz." ifadeleri yer almaktadır.

90 Esasen, rakip teşebbüslerin bir araya gelerek mal veya hizmetlerin fiyatlarını tespit etmeleri, 4054 sayılı Kanun'un "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.*" şeklindeki 4. maddesi ile bu maddenin "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" şeklindeki (a) bendi kapsamında yasaklanan eylemler arasında yer almaktadır.

Şikayetin konusunu oluşturan varlığı muhtemel uygulama, mezkur Kanun maddesini ihlal eden eylemlerden olmakla birlikte, herhangi bir işlem yapılmadan önce ilgili kuruluş ve pazarda faaliyet gösteren teşebbüslere ihlale ne şekilde son verileceğine ilişkin yazı gönderilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

100 Dosya konusu iddialara ilişkin önaraştırma yapılmasına gerek olmadığına, şikayet konusu uygulamalara ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak ilgili kuruluş ve teşebbüslere yazı yazılması konusunda Başkanlığa yetki verilmesine OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

07.06.2006 Tarih ve 06-41/507-132 Sayılı Kurul Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

Kaş yöresinde, dalış turizmi alanında faaliyet gösteren ticari işletmelerin, ortak fiyat belirlemek suretiyle rekabeti bozdukları iddiası ile ilgili olarak, "Önaraştırma açılmaması ve şikayet konusu uygulamalara ne şekilde son verileceğine dair yazı yazılması" şeklindeki Kurul Kararı'na, aşağıdaki gerekçelerle katılmıyorum:

1. Şikayet dilekçesi ekinde yer verilen elektronik posta mesaj (belge)larından biri, ilgili pazara yönelik bir iddia olmaktan öte, bu pazarda faaliyet gösteren bir müteşebbisin, rekabeti anlaşma yaparak nasıl ihlal ettiklerine yönelik bir "itiraf" gibi gözükmektedir. Bu posta mesajında, açıkça "düşük fiyatlara son vermek amacıyla bir araya gelindiği; grup için dalış başı minimum 30 YTL alınmasına karar verildiği" ifade edilmekte, "daha önce 20 YTL olarak belirlenen dalış ücretinin, yeni durumda uygulanamayacağı, bunun, işletmeciler arasındaki anlaşmaya aykırı olacağı" vurgulanmaktadır. Diğer bir mesaj (belge)de ise, "Kaş'taki dalış okullarının diğer bazı merkezlere göre daha uyumlu hareket ettikleri, ortak fiyat belirledikleri, bunun ne kadar önemli olduğu vb." hususlar dile getirilmektedir. En azından, bu belgelerin varlığı dikkate alındığında, "önaraştırma açılmaması" şeklindeki Kurul Kararı'nda, isabet ve hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

2. Esasen, önemli sayıda teşebbüsün yer aldığı nispeten "kurumsallaşmış" bir sektörle karşı karşıyayız. Önemli olduğu içindir ki, ürünün niteliği, ürün pazarı, bu pazardaki işletme ve işletmeciler, işletmecilik esasları, sahip olunması gereken altyapı, standartlar vb. hususlarla ilgili, ayrıntılı kamusal düzenlemeler söz konusudur: "Dalış merkezlerinin en çok bulunduğu" Kaş yöresinde ve diğer coğrafi pazarlardaki dalış işletmeciliği belirli kurallar dahilinde icra edilmektedir. Bu çerçevede, Sualtı Sporları, Cankurtarma, Sukayağı ve Paletli Yüzme Federasyonu Aletli Dalış Yönetmeliği'ne göre, dalıcı eğitimleri, Federasyon yetki belgelerine sahip dalış kurum ve kuruluşlarında, bu dalış kurum ve kuruluşlarında sözleşmeli olarak çalışan, gerekli yetkiye sahip eğitmen dalıcılar tarafından verilebilir. Dalış kurum ve kuruluşları, bu eğitim sırasında Federasyon tarafından hazırlanan ve Genel Müdürlükçe onaylanan standart eğitim programlarını uygulamak zorundadır. Bilindiği gibi, ilgili pazarda, faaliyet gösterecek kişi, kurum veya kuruluşlar, "yetki belgesi" almak durumundadırlar. Yetki belgeleri alacaklar, her yıl 1 Ocak- 15 Nisan tarihleri arasında bir dilekçe ile Federasyona başvurmakta, Federasyon da başvuranların gerekli şartları sağlayıp sağlamadığını denetlemek amacıyla, 15 Nisan - 15 Mayıs arasında çalışmalar yapmakta, sonra da yetki belgesi alacak kurum ve kuruluşları açıklamaktadır. Yetki belgeleri bir yıl için geçerlidir. Bütün bu bilgilerden hareketle, "insan kaynağı" ve "örgütlü"lülüğü dikkate alındığında, sektörde "rekabeti ihlal potansiyeli" yok mudur?

3. İlgili ürün pazarında, Kurum tarafından şimdiye kadar herhangi bir inceleme, önaraştırma ya da soruşturma da yapılmamıştır. Dolayısıyla, bu vesileyle elde

edilebilecek sonuçlar ya da sağlıklı kararlar vermek için gerekli “kurumsal bilgi/birikim” amacı bir tarafa bırakılsa da, önaraştırma açmamakla, ilgili pazardaki işletmeciler, bir bakıma, teşebbüs davranışlarına rehber olabilecek; rekabete aykırı olan ve olmayan davranışlar hakkında yol gösterici, spesifik nitelikteki bilgi ve açıklamalardan da yoksun kalmıştır.

4. Ayrıca, etkinlik ve “kurumsallaşma” bağlamında, ilkelilik, süreklilik, objektiflik, açıklık ve öngörülebilirlik de önemlidir. Rekabet Kurulu, çeşitli alanlardaki rekabete aykırı durumlara ilişkin benzer şikâyetleri değerlendirirken, şimdiye kadar benimsediği genel yaklaşım ve yöntemden, bu dosya itibariyle ayrılmış gibidir: Şikâyete ve rekabet ihlali iddiasına konu alanın, bölgesel de olsa, yeni, yükselen bir pazar olması, müteşebbislerin nitelikleri, daha önemlisi de rekabet ihlaline ilişkin, “itiraf” niteliğindeki belgelerin varlığı gibi hususlara Kurul tarafından itibar edilmemiş ve önaraştırma açılması kararı verilmemiştir.

Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi